

13 ก.ย. ๕๕

การใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

นางสาวพันทิพา เมฆบุรณ

001994

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกศึกษามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2515

I16649576

THE UTILIZATION OF LIBRARIES IN TEACHING AND LEARNING
SOCIAL STUDIES IN LOWER SECONDARY SCHOOLS

Miss Pantipa Mekboon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1972

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สมาน อมวาท.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

วิมลเพ็ญ... พงศ... ประธานกรรมการ

วิมลเพ็ญ... กรรมการ

ปอง... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิมลเพ็ญ ชัยปาณี

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ชื่อ นางสาวพันทิพา เมฆบุรณ แผนกวิชา มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา 2514

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดโรงเรียนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูและนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลในนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิธีการใช้ห้องสมุดโรงเรียนของครูและนักเรียนให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา และเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนมองเห็นความสำคัญและคุณค่าของห้องสมุดโรงเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน

วิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 60 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 300 คน ในโรงเรียนรัฐบาล 20 โรงเรียนที่ได้สุ่มตัวอย่างไว้ ข้อมูลของครูและนักเรียนที่ได้นำมาวิเคราะห์เป็นร้อยละ หากค่าเฉลี่ยแล้ว นำเสนอข้อมูลในรูปตาราง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ข้อมูลจากการสำรวจห้องสมุดโรงเรียน และการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนทั้ง 20 แห่งอีกด้วย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูและนักเรียนส่วนมากมีความเห็นว่า ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาจำเป็นต้องใช้ห้องสมุดโรงเรียนเพิ่มเติมจากชั่วโมงสอนประมาณสัปดาห์ละ

1 - 3 ชั่วโมง เกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบที่ครูและนักเรียนส่วนใหญ่สนใจอ่าน คือ หนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญ วารสาร หนังสือพิมพ์ และหนังสือสารคดีเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยว ครูและนักเรียนส่วนมากเคยเรียนรู้หรือได้รับการอบรม วิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง ส่วนวิธีการที่ครูสังคมนาแนะนำให้นักเรียนใช้ห้องสมุด โรงเรียนกันคว้าประกอบการเรียนมากที่สุด คือ ให้นักเรียนแล้วเขียนรายงานส่งโดยให้ทำเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการใช้ห้องสมุดโรงเรียน ในการเรียนการสอนก็คือ หนังสือและอุปกรณ์โสตทัศนศึกษามีจำนวนน้อยไม่สมดุลงกับผู้ใช้ ขาดการประสานงานระหว่างครูสังคมนาและบรรณารักษ์ บริการของห้องสมุดยังต้องได้รับการปรับปรุงให้สะดวกรวดเร็วขึ้น

ขอเสนอแนะ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดสรรเงินงบประมาณให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่ง เพื่อให้มีห้องสมุดที่มีหนังสือและอุปกรณ์ครบบริบูรณ์ จัดศึกษานิเทศก์หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่อง ห้องสมุดโรงเรียนไปให้คำแนะนำในการดำเนินงานบริหารและบริการห้องสมุดให้สอดคล้อง กับวิชาต่าง ๆ ที่สอนในโรงเรียน ในการบรรจบบรรณารักษ์เข้าทำงานควรคัดเลือกบุคคลที่มี วุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ และเป็นบุคคลที่คล่องแคล่วและร่าเริง แบบเรียนและ - กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมนาไม่ควรจะเน้นเนื้อหาแต่เพียงด้านเดียว ควรจะให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยอาศัยวัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุด นอกจากนี้ แบบเรียนวิชาสังคมนาทุกเล่มควรมีรายชื่อหนังสือแนะนำให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติม ทุกท่ายบท

2. สถาบันนิเทศศึกษาศาสตร์ควรจัดให้มีชั่วโมงการใช้ห้องสมุดอยู่ในตารางสอน ซึ่งนิสิต หรือนักศึกษาทุกคนจะต้องเรียนเพื่อที่จะได้นำไปใช้เมื่อประกอบอาชีพครูอย่างแท้จริง

3. ผู้บริหารโรงเรียนควรพยายามจัดสรรเงินงบประมาณหรือหารรายได้มา ปรับปรุงห้องสมุดให้เป็นศูนย์วัสดุในการอ่าน และวัสดุทางโสตทัศนศึกษา จัดให้บรรณารักษ์ ทำงานห้องสมุดอย่างเต็มที่ และส่งเสริมการเรียนรู้อวิธีการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียนโดยจัด แทรกไว้ในชั่วโมงต่าง ๆ

4. ครูสังคมศึกษาคควรอ่านหนังสืออ่านประกอบให้มาก สนับสนุนให้นักเรียน
ได้ใช้ห้องสมุดโดยวิธีต่าง ๆ เช่น ทำรายงานปากเปล่า เขียนรายงานส่ง ทำสมุดภาพ
สังคม แผนที่ และทำโน้ตย่อจากหนังสือ เป็นต้น นอกจากนี้ครูควรจะร่วมมือกับบรรณารักษ์
ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

5. บรรณารักษ์ควรให้ความร่วมมือกับครูและนักเรียน หาวิธีชักจูงให้นักเรียนใช้
ห้องสมุดด้วยวิธีการต่าง ๆ

6. นักเรียนควรพยายามอ่านหนังสืออ่านประกอบที่ครูแนะนำให้อ่านอยู่เสมอ
และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการอ่านหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ ในห้องสมุด
โรงเรียน และห้องสมุดอื่น ๆ

Thesis Title The Utilization of Libraries in Teaching and
Learning Social Studies in Lower Secondary
Schools.

Name Miss Pantipa Mekboon
Department Secondary Education

Academic Year 1971

ABSTRACT

Purpose:

The purpose of this research was to study the utilization of school libraries in teaching and learning Social Studies in government lower secondary schools in the Bangkok-Thonburi Metropolitan area. The findings should be very useful for improving the utilization of school libraries by both teachers and students. The findings will also serve as a guideline for school administrators, teachers, and students in realizing the importance and values of school libraries to the teaching and learning process.

Procedures:

Questionnaires were sent to 60 Social Studies teachers and 300 students in 20 government schools selected at random. The collected data were analysed in percentage and mean which were then presented in tables. This study also included information based upon a survey of school libraries and interviews with librarians in 20 secondary schools.

Conclusions:

Most of the teachers and students felt that the utilization of the school libraries had to be added to the teaching and learning Social Studies approximately 1-3 hours per week. The supplementary reading that teachers and students preferred to use were

biography, journals, newspapers and non-fiction on geography, history and travel. Most of them had learned how to use school libraries correctly. The preferred study suggested to students by Social Studies teachers was report writing in groups and by individuals. Problems and obstacles in utilizing school libraries in teaching and learning Social Studies were: lack of books and audio-visual materials, lack of cooperation between the Social Studies teachers and librarians, and inconvenient library services.

Suggestions:

1. The Ministry of Education should budget for well-equipped school libraries and should provide supervisors or school library experts to make recommendations in administration and services. Librarians should be selected from persons having diplomas in Library Science and having pleasant personalities. The Social Studies textbooks and extra-curricular activities should not emphasize only subject matter but also provide opportunity for students to utilize library materials in independent study. At the end of each chapter, every Social Studies textbook should include lists of books suggested for supplementary reading.

2. The Institute of Teacher Training should include library hours in the schedules as a required subject in order that the students might make use of this knowledge when they become real teachers.

3. The school administrators should try to provide budgets or income to improve school libraries as a center of reading materials and audio-visual materials. Librarians should be allowed to do only the library work. Library hours should be integrated with the teaching hours.

4. The Social Studies teachers should read more supplementary books. They should encourage their students to utilize school libraries in every way, such as doing oral reports, written reports, scrapbooks, maps, and note-taking from books. Besides

this, they should cooperate with librarians in activities that would promote teaching and learning Social Studies.

5. Librarians should cooperate with teachers and students and should encourage students to utilize school libraries.

6. Students should try to read supplementary books suggested by teachers and spend their spare time beneficially by reading books, journals, and newspapers in school libraries and other libraries.

กิตติกรรมประกาศ

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิบูลย์ ชาญปาลี ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์ นิตา วิชพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาทางก้านสถิติ และอาจารย์ ลาวัญย์ วิทยาวุฒิกุล สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ใหญ่ ครู นักเรียน และบรรณารักษ์ในโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านที่กล่าวมาแล้ว ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้ งานวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

พนทิพา เมฆบุรณ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	๕

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
การวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง	6
วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย	20
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	21
วิธีดำเนินงานวิจัย... ..	22
คำจำกัดความ	23
2. หอสมุดกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา	25
3. วิธีดำเนินงานวิจัย	36
เครื่องมือในการวิจัย	36
วิธีเลือกตัวอย่างประชากร	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	38
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
5. อภิปรายผลการวิจัย	100

บทที่

หน้า

6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	107
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	107
ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	124
ประวัติการศึกษา	150

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. เพศและอายุของครูที่ตอบแบบสอบถาม	42
2. จำนวนชั่วโมงที่ครูสอนต่อสัปดาห์ และประสบการณ์ (คิดเป็นจำนวนปี) ของครูสังคมศึกษา	43
3. วิชาในหมวดสังคมศึกษาที่ครูสอน... .. .	44
4. วิชาในหมวดสังคมศึกษาที่ครูชอบสอนมากที่สุด (เรียงตามลำดับ)	45
5. วิชาอื่นที่ครูสอนนอกเหนือจากวิชาสังคมศึกษา	46
6. งานพิเศษของครูนอกเหนือจากชั่วโมงสอน	47
7. จำนวนและเพศของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทของโรงเรียน	48
8. การใช้เวลาดำรงของครูและนักเรียน	49
9. ลักษณะของชั้นเก็บหนังสือ	50
10. การจัดทำบัตรรายการ	51
11. ระยะเวลาที่เปิดบริการ (คิดเป็นชั่วโมงต่อวัน)	52
12. ระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือ	53
13. งบประมาณของห้องสมุดโรงเรียน (ต่อปี)	54
14. จำนวนชั่วโมงสอนของบรรณารักษ์ต่อสัปดาห์... .. .	55
15. ประเภทและจำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุด... .. .	56
16. วัสดุที่มีในห้องสมุดโรงเรียน	57
17. วิธีการจัดบริการให้ครูและนักเรียนทราบถึงหนังสือและอุปกรณ์ใหม่ ๆ ของทางห้องสมุด	59
18. วิชาในหมวดสังคมศึกษาที่ห้องสมุดโรงเรียนมีหนังสือให้คนคว้ามกที่สุด	60

ตารางที่

หน้า

19. วิชาในหมวดสังคมศึกษาที่ห้องสมุดโรงเรียนควรจัดซื้อหนังสือเพิ่มมากที่สุด 61

20. วิธีการจัดซื้อหนังสือในหมวดสังคมศึกษา 62

21. การจัดซื้อหนังสือในหมวดสังคมศึกษาตามการเสนอของครู ... 63

22. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน ... 64

23. ประสบการณ์ของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้หรือการใ้รับการอบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกตอง 66

24. แหล่งที่นักเรียนใ้รับการเรียนรู้หรือใ้รับการอบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกตอง 67

25. โอกาสที่นักเรียนใ้รับคำแนะนำหรืออบรมวิธีการใช้ของสมุดที่ถูกตอง 68

26. สาเหตุการเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนของนักเรียน... .. 69

27. หมวดวิชาที่นักเรียนสนใจมากและชอบศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด... .. 70

28. ความดีของการใ้บริการห้องสมุดโรงเรียนของครูและนักเรียน 71

29. ความจำเป็นในการใช้ห้องสมุดโรงเรียนคนคว่าประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา 72

30. จำนวนชั่วโมงที่ครูและนักเรียนควรใช้ห้องสมุดโรงเรียนคนคว่าประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา (คิดเป็นชั่วโมงต่อสัปดาห์) 73

31. วิชาในหมวดสังคมศึกษาที่ครูแนะนำใ้ให้นักเรียนใช้ห้องสมุดโรงเรียนคนคว่าประกอบการเรียนมากที่สุด... .. 74

32. ประเภทของหนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาที่ครูและนักเรียนชอบอ่าน 75

33.	วารสารภาษาไทยและวารสารต่างประเทศที่ครูและนักเรียนอ่านเป็นประจำ และเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา	77
34.	ความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ของครูและนักเรียน ...	80
35.	ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือและวารสารประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา	81
36.	ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือและวารสารประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษา	82
37.	วิธีการใช้ห้องสมุดโรงเรียนค้นคว้าประกอบการเรียน ...	83
38.	ความถี่ของการทำรายงานโดยค้นคว้าจากห้องสมุดโรงเรียน	84
39.	วิธีทำรายงานโดยค้นคว้าจากห้องสมุดโรงเรียน	85
40.	วิธีการแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบการค้นคว้าในการทำรายงาน	86
41.	การสำรวจหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดโรงเรียนก่อนที่จะให้นักเรียนทำรายงาน	87
42.	การอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่แนะนำให้นักเรียนอ่านก่อนที่จะให้นักเรียนทำรายงาน	88
43.	ความร่วมมือระหว่างครูสังคมศึกษากับบรรณารักษ์ในการจัดหนังสือจองเพื่อให้นักเรียนค้นคว้าในการทำรายงาน... ..	89
44.	ระยะเวลาที่ครูสังคมศึกษาขอให้บรรณารักษ์ช่วยจัดหนังสือจอง	90
45.	สิ่งที่ครูสังคมศึกษาทำหลังจากที่ให้นักเรียนทำรายงานส่งโดยค้นคว้าจากห้องสมุดโรงเรียน... ..	91
46.	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความสามารถในการทำรายงานของนักเรียน	92

ตารางที่

หน้า

47. วิธีการออกข้อสอบวิชาสังคมศึกษา	93
48. วิธีประเมินผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา	94
49. ลักษณะของนักเรียนที่เรียนเก่งในวิชาสังคมศึกษา	95
50. กิจกรรมที่ครูสังคมศึกษาจัดโดยร่วมมือกับบรรณารักษ์เพื่อ - ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนวิชาสังคมศึกษา	96